

JAK NA INTERNET

Cenzura Internetu

Pro mnoho lidí představuje Internet synonymum svobody. Médium, prostřednictvím kterého mohou publikovat, co chtějí, a své myšlenky svobodně šířit z Čech třeba až na konec světa. Spolu s mocí, kterou Internet lidem dává, však rostou i snahy „Sít' sítí“ omezovat a informace či uživatele cenzurovat. Podobně, jako za Rakouska-Uherska, mocnářství cenzurovalo Karla Havlíčka Borovského. Pobyt v Brixenu by dnes nikoho zřejmě neumlčel, metody na omezení Internetu ale existují a řada států je praktikuje. A nemusí se zdaleka jednat jen o země jako je Írán nebo Čína.

Jak cenzurují Internet?

Nástrojů pro to, aby někdo zabránil někomu jinému v šíření informací prostřednictvím Internetu, dnes existuje celá řada.

A) Blokování obsahu

Skrývá celou řadu aktivit, od blokování přístupu k vybrané doméně až nenápadné, o to však nebezpečnější, blokování klíčových slov či výsledků vyhledávání. Mnohdy není třeba výsledek ani skrývat. Stačí, když se ten nežádoucí zařadí až na konec onoho dlouhého seznamu, co nám vyhledávač zobrazil.

Při blokování přístupu ke konkrétní doméně se činí zejména arabské státy. Spojené arabské emiráty takto blokují například veškeré přístupy na izraelskou doménu .il.

Další státy (či organizace) zase sestavují seznamy konkrétních stránek (URL) nebo služeb, na které jejich obyvatelé nesmí přistupovat. Na takovýchto seznamech se mohou ocitnout nejen „politicky nekorektní“ stránky, ale například i stránky s dětskou pornografií, nabízející nelegální software, videa nebo rasistický obsah.

A zde je již velmi tenká linka mezi svobodou a nesvobodou Internetu a také to, k jakému obsahu by měl být přístup blokován. Před lety např. britská organizace Internet Watch Foundation (od které seznamy „nevhodných stránek“ přebírá mnoho velkých poskytovatelů připojení) zablokovala přístup k encyklopedii Wikipedia. V jednom heslu byl umístěn obal heavymetalového alba Virgin Killer od německé kapely Scorpions starý více než 20 let, na kterém je zobrazena obnažená dívka.

Mnohem sofistikovanější je potom filtrování klíčových slov či přizpůsobování výsledků vyhledávání tomu, v jaké zemi se zrovna nacházíte, a nastavení toho, co byste měli proto vidět. Mezi státy praktikující filtrování klíčových slov patří např. Čína. Pokud její uživatelé zadají do vyhledávače např. spojení „1989 Náměstí Nebeského klidu“, tak neobjeví informace o masakru studentů, jejichž demonstrace byla potlačena ozbrojenými jednotkami, ale nevinné turistické informace bez zmínky o událostech z roku 1989. Výsledky vyhledávání však Google upravuje nejen v Číně, ale i Německu, kde spolu s Twitterem nezobrazují informace s nacistickou tematikou. Snadno lze v době Internetu upravit i mapy – například ty, komu patří Krym.

Do blokování obsahu lze zařadit rovněž zákaz některých služeb (například zablokování YouTube či Twitteru v Turecku nebo technické znemožnění používání internetového volání ze sítě mobilního operátora, který tím přichází o část svých zisků.

JAK NA INTERNET

B) Kontrola uživatelů a toho, co na Internetu dělají

Mezi omezování svobodného Internetu patří i kontrola toho, k jakým stránkám na Internetu přistupujete a shromažďování takovýchto údajů. V mnoha zemích (včetně České republiky) jsou takovéto informace shromažďovány až půl roku, a to pro případné potřeby policie. Špehováním uživatelů se zabývají i tajné služby, např. americká NSA. V některých jiných zemích zase není například dovolen anonymní přístup k wi-fi. Díky těmto aktivitám tak již Internet dlouho není skutečně svobodný. Z tohoto pohledu se svobodně mohou cítit obyvatelé Kuby či Severní Koreji. Ti mají „pro jistotu“ přístup k Internetu zakázán úplně.

C) Postihování lidí

K cenzuře Internetu se nemusí využívat jen složité technologie, ale často stačí nástroj mnohem prostší, ale často o to účinnější – zákonný zákaz a trestání těch, kteří se proti němu proviní. Víte například, že v Etiopii Vám za používání Skypu (nebo jiného Instant Messengeru) hrozí min. 15 let vězení? Ještě hůře dopadl v minulosti jeden novinář v Afghánistánu, kterého potrestali trestem smrti za to, že prostřednictvím Internetu distribuoval informace o právech žen. O aktuálních případech těch, kteří jsou postihováni za svobodné šíření informací na Internetu, pravidelně informuje např. organizace „Reportéři bez hranic“.

O tom, ve kterých zemích je Internet nejméně a naopak nejvíce svobodný, se můžete dočíst například ve zprávě organizace „Freedom House“. Snadný obrázek o tom, kdo podle této organizace patří mezi největší cenzory a kdo naopak fandí a podporuje svobodný Internet, si můžete udělat z následujících žebříčků:

Největší cenzori

1. Írán
2. Kuba
3. Čína
4. Sýrie
5. Etiopie

Nejsvobodnější Internet

1. Island
2. Estonsko
3. Německo
4. USA
5. Austrálie

Česká republika do seznamu „Freedom House“ zařazena nebyla. Pozitivní zprávou však je, že naše vláda se hlásí k principům svobodného Internetu a ve strategii Digitální Česko 2.0 garantovala, že „Česká republika nebude blokovat komukoliv přístup k Internetu, případně přístup ke konkrétním internetovým stránkám nebo on-line službám.“ To, aby nedocházelo k blokování některých služeb, by pak měla zajistit „Doporučení pro využívání řízení datového provozu“ vydané Českým telekomunikačním úřadem. Karel Havlíček by se tak dnes již vyhnalství do Brixenu bát nemusel!

